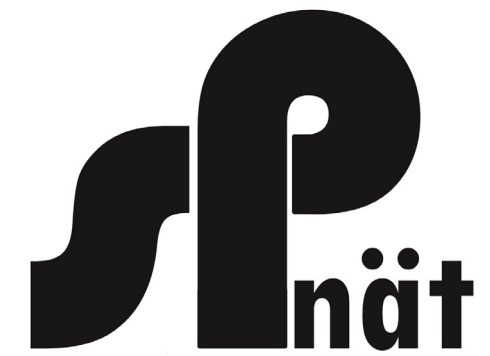

Kick-off möte

SÄKRAPLATSER

Nätverket

Innehåll

02 Välkommen till SÄKRAPLATSER

06 Vilka är vi idag?

10 Debatt: utmaningar och möjligheter
inom situationsbaserad prevention

24 Kunskap i praktiken: tre exempel

36 Slutdiskussion: framtiden för
SÄKRAPLATSER

Välkommen till SÄKRAPLATSER

Erik Wennerström
är generaldirektör på
Brottsförebyggande
rådet (BRÅ),
Stockholm

SÄKRAPLATSER är ett nystartat nätverk vars syfte är att fungera som en nationell resurs för dem som arbetar för att göra miljöer säkrare, tryggare och mer inkluderande. Fredagen den 27 januari startade nätverket med en första träff i form av ett välbesökt seminarium.

Ett hundratal forskare, poliser och personer som jobbar med brottsprevention och trygghetsskapande åtgärdar på lokal nivå deltog i seminariet på Kungliga tekniska högskolan (KTH). Deltagarna välkomnades av Mats Wilhelmsson, vice-skolchef på KTH och Erik Wennerström, generaldirektör på BRÅ.

Nätverket har sin bas på KTH och får ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Koordinator Vania Ceccato, docent vid avdelningen för urbana och regionala studier på KTH, beskrev syftet till nätverket så här:

"Vi vill förbättra kunskapsbasen kring situationsbaserad brottsprevention bland lokala aktörer och jobba med kunskapsspridning. Vi vill också skapa anpassad utbildning och utveckla forskning och metoder inom det här området. Målet är också att vara en nationell och internationell knutpunkt för kunskap och information inom detta område."

Hon välkomnade också samarbete med fler universitet i Sverige, utöver dem som redan är med, och även universitet utomlands. Enligt Johan Lindblad, projektledare på BRÅ som tillsammans med Vania Ceccato tagit initiativ till nätverket, finns det ett stort behov av kunskap inom det här området.

Johan Lindblad listade de viktigaste uppgifterna för nätverket det närmaste året:

Erik Wennerström är generaldirektör på Brottsförebyggande rådet (BRÅ), Stockholm

att utveckla informationen om situationellt arbete och best practice och fortsätta nätverksbyggandet. *"Det finns också ett behov att föra samman forskning och praktik och det kan vi göra bland annat genom nätverket,"* sa Johan Lindblad.

Han menade också att det är viktigt för BRÅ och andra aktörer att ge praktiskt metodstöd till projektarbeten med fokus på prevention vad gäller stadsbyggnad, områdesutveckling och samverkan.

Vania Ceccato uppmanade alla deltagare att dels inbjuda fler till nätverket SÄKRAPLATSER användarlista, men även den internationella listan Transit Crime Research Network. *"Det är ett effektivt sätt att utbyta kunskap mellan praktiker och forskare,"* sa hon.

Hon skickade också med två frågor för deltagarna att fundera på:

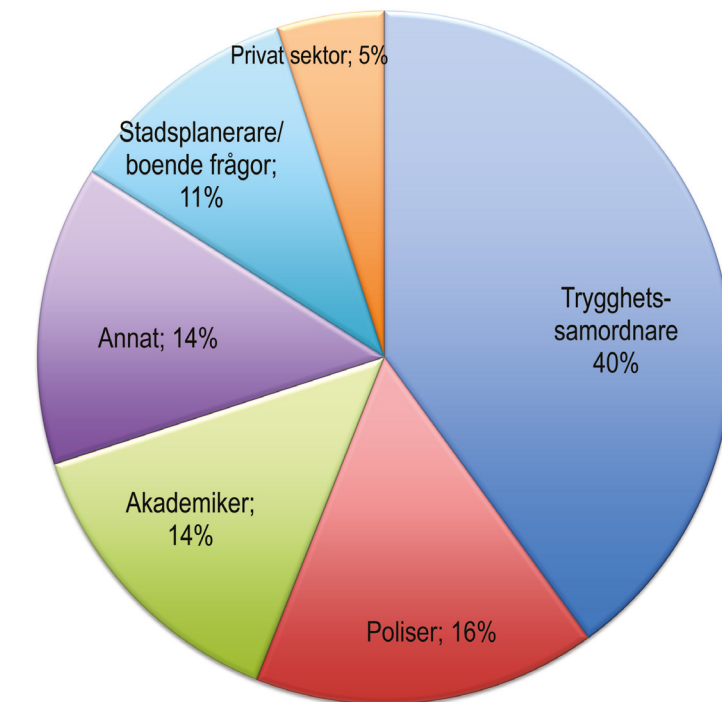
1. Situationsbaserad prevention. Vad behövs för att bli bättre?
2. Vilken typ av kunskap behövs och hur kan SÄKRAPLATSER nätverket bidra?

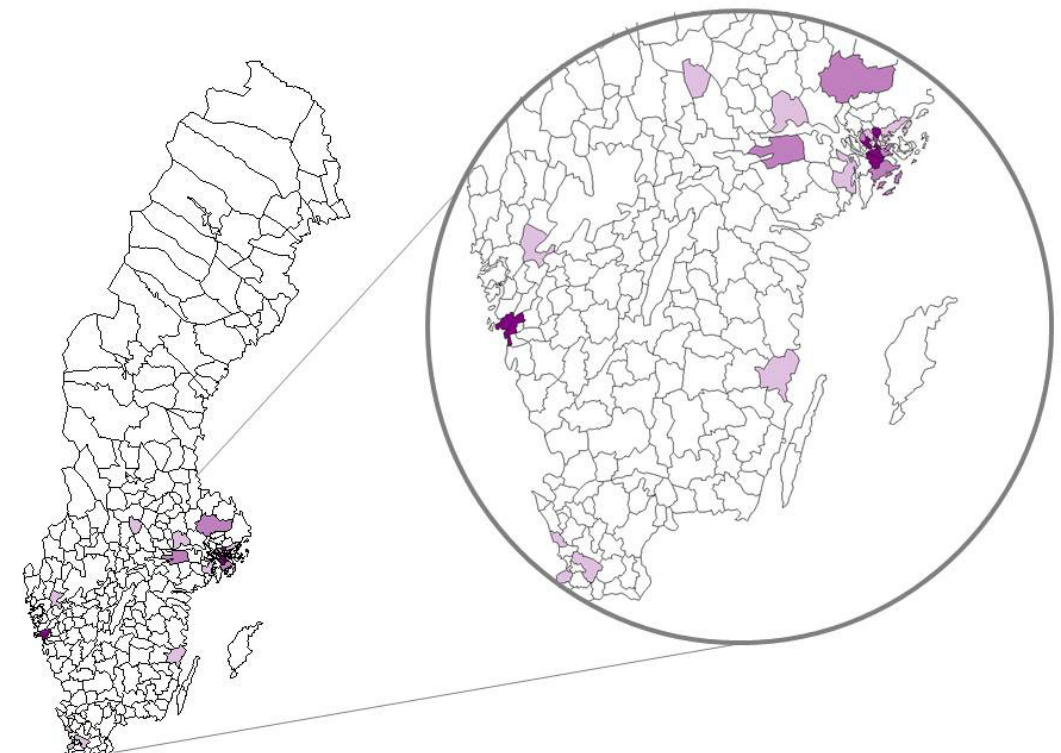
Vilka är vi idag?

Bra blandning av trygghetssamordnare, akademiker, privat sektor, stadsplanerare och andra praktiker

101 deltagare var anmälda till kick-off-mötet.

Debatt: utmaningar och möjligheter inom situationsbaserad prevention

Marie Torstensson Levander

är kriminolog och professor i Hälsa & Samhälle i Malmö Högskola. Hennes forskningsinriktning har länge varit brott och trygghet, brottsprevention men också könsskillnader och brott, psykisk ohälsa & brott.

Forskarna Marie Torstensson, Jerzy Sarnecki, Peter Lindstrand, Pia Vestford och Vania Cecatto debatterade under seminariet om utvecklingen sedan det nationella brottsförebyggande programmet **Allas vårt ansvar** togs i bruk i mitten av 1990-talet.

Marie Torstensson Levander, forskare vid institutionen för kriminologi vid Malmö högskola är en av medförfattarna till boken **Allas vårt ansvar**, som präglar det brottsförebyggande arbetet i 20 år. Nu pågår arbetet med att fram ett nytt program.

"När vi började med boken saknades det en gemensam kunskapsgrund eller referensram att stå på, likaså en manual. När det gjordes åtgärder hade de karaktären av akutinsatser och saknade kunskapsgrund. Vi har kommit en bit på väg, men mycket är kvar."

Hennes rekommendation i det lokala brottsförebyggande arbetet framöver är att enas om en tydligare strukturerad målformulering och en gemensam referensram.

"Sedan måste rollerna fördelas tydligt och implementering och utvärdering ska vara en viktig del av allt arbete."

Jerzy Sarnecki
är professor i
kriminologi på
SU och har även
varit involverat i
undervisning i Gävle
sedan 2012 och
sedan 2015, på
Södertörn högskola.

Jerzy Sarnecki, professor i kriminologi vid Stockholms universitet tycker att boken **Allas vårt ansvar** har fyllt en viktig funktion.

"När jag började i den här branschen var det mycket flum, en del tyckte inte ens att man skulle prata om brott och inte räkna brott heller. Men boken var tydlig med att brottsförebyggande arbete är viktigt, trots att det bara fanns svag empiri på den tiden."

I dag menar Jerzy Sarnecki att det finns mycket mer kunskap kring brottsförebyggande arbete, men problemet är att den inte nyttjas. Inte heller prioriteras dokumentation och utvärdering. Han håller med Marie Torstensson att det lokala arbetet är allra viktigast.

"Men vi måste identifiera vem som ska göra vad, polisen, kommun eller landsting. Polisen behöver arbeta mer evidensbaserat, det vill säga att man tar ställning till varför man väljer ett arbetssätt före ett annat."

Peter Lindström
jobbar inom polisen,
är docent på Malmö
Högskola. Han har
tidigare arbetat vid
Polisutbildningarna i
Stockholm och Växjö,
Justitiedepartementet
och
Brottsförebyggande
rådet (BRÅ).

Som svar på detta citerade
Peter Lindström, docent vid Polisen,
Polismyndighetens budgetunderlag för detta år
där det står att polisarbetet ska utvecklas mot
mer kunskaps- och evidensbaserade arbetssätt.

*"Då krävs det att vi poliser tar ett
aktivt ansvar för forskningen, genom
vidareutbildningar, polisdoktorander och
forskare i praktisk polisverksamhet. Att ta fram
evidens- och kunskapsbaserade metoder för
svenska förhållanden kräver innovationer,
mod och uthållighet. Ett kunskaps- och
evidensbaserat arbetssätt... handlar om att
använda en (specifik) praktik som leder till ett
bättre resultat jämfört med om en annan (allmän
eller specifik) eller ingen praktik används."*

Pia Westford
är arkitekt med
doktorsexamen
från KTH. Som
tjänsteman inom
statliga myndigheter
har hon utrett frågor
om bebyggelse och
transporter, riskfrågor
i fysisk planering och
bostadsmarknaden.

Pia Westford, forskare vid Boverket redogjorde sedan för hur myndigheten jobbar med att trygghetsskapande åtgärder. Mellan 2008 och 2016 har myndigheten haft två stora projekt för att skapa trygga och jämställda miljöer.

"Vi måste alla fundera på hur vi kan undvika nya risker när vi nu har ett behov av att bygga ett stort antal bostäder framöver. Nu förtätar vi och bygger cykelbanor exempelvis. Kan det leda till nya risker framöver?"

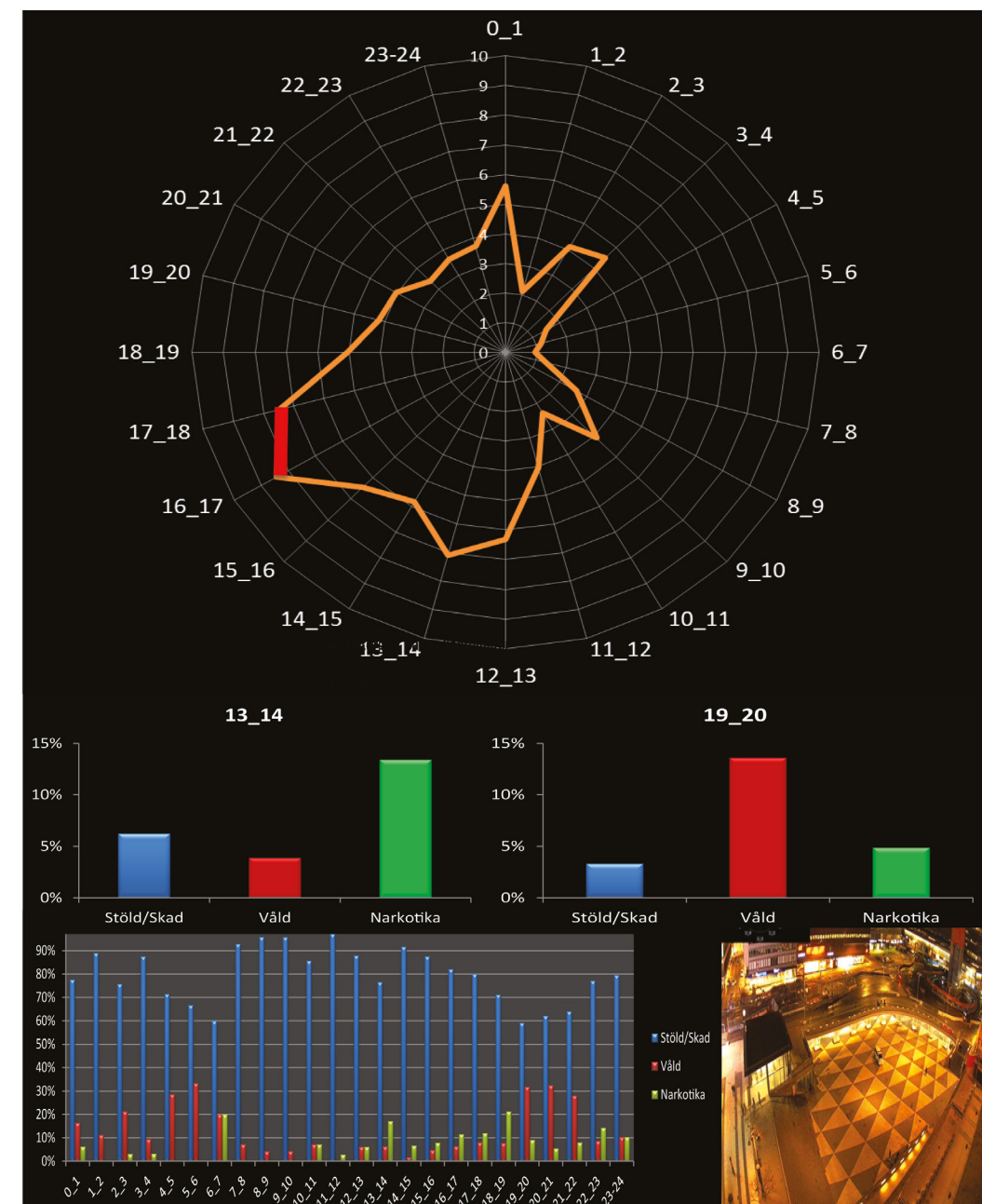
Hon redogjorde för de verktyg som finns i byggprocessen för att komma med synpunkter på utformning av nya områden, det vill säga översiktsplaner, program, detaljplan och genomförandeavtal.

"Det är viktigt att få exempelvis trygghetssamordnarnas synpunkter redan under översiktsplanen och i programfasen är trygghetsaspekterna viktiga. Det är också viktigt när allt är klart att det framgår i genomförandeavtalen vem som har fortsatt ansvar för platsen."

Vania Ceccato
är docent på Kungliga
Tekniska Högskolan,
Stockholm, och
samordnare för
SÅKRAPLATSER
nätverket. Hon
är intresserad av
stadsplaneringen,
trygghet och
situationsbaserad
prevention.

Slutligen diskuterade Vania Ceccato, docent vid avdelningen för urbana och regionala studier på KTH och nätverkets koordinator, hur evidensbaserad brottsprevention kan gå till. Hon framförde att det är svårt att tillämpa en lösning för allt brottsförebyggande arbete, i stället måste man ta hänsyn till brott-, tid-, plats-, tid- och dataspecifika faktorer. Hon gav flera exempel, bland annat från en specifik plats (x,y koordinater) i Sergels torg, i centrala Stockholm. Hon visade hur brott varierar över 24 timmar. För att lyckas med brottsprevention måste man följa dessa kriminogeniska variationer i tid och rum.

Brottsspecifik/Tidsspecific, Sergels torg - 24 timmar

"Min rekommendation är för det första att prioritera och välja ett problem i taget, för det andra att leta efter vad som är typiskt för ditt område, kontext är viktigt. Och för det tredje att analysera om det brottsförebyggande arbetet är inkluderande."

Mingel

Kunskap i praktiken: tre exempel

Malin Därth,
en av
kommunpoliserna i
Farsta, Stockholm.

För ett par år sedan inträffade ofta öppen narkotikahandel, personrån och våld i Farsta. Det var främst ungdomar som skapade otrygghet och de rekryterade aktivt nya ungdomar till sina kriminella gäng. Malin Därth, kommunpolis i Farsta har tillsammans med sin kollega lett ett arbete för att vända den negativa utvecklingen.

För att få en tydligare bild av läget i stadsdelen bjöd Malin Därth och kollegerna in till såväl medarbetardialog som medborgardialog. Andra aktörer som medverkade var bland andra lokala BRÅ, personal från stadsdelsförvaltningen och fastighetsägare. Malin och hennes kolleger gjorde en noggrann kartläggning om brottsutvecklingen, genom att analysera återkommande brottshändelser. De bestämde sig för att fokusera arbetet på de tre centrum i stadsdelen där flest brott inträffat; Farsta centrum, Farsta strand och Sunnerplan. Målet var att minska våldet och narkotikaaffärerna och komma åt de kriminella grupperingarna på de tre platserna.

"Det handlar i mångt och mycket om att återta de här platserna. Att visa att vi finns här, att vi med tidiga insatser vill bryta beteenden som riskerar att leda fel."

Hon och kollegan har bedrivit socialt preventionsarbete genom att identifiera ungdomar i riskzonen och informera socialtjänst och deras föräldrar om detta. Men de har även jobbat med situationsbaserad prevention:

"Vi har bedrivit lokalt dialogbaserat polisarbete, det vill säga vi har samtalat med en mängd personer i de här områdena, för att få veta vad som händer. Och vi har bedrivit riktad patrullering med fokus på att lagföra narkotikabrotten."

Genom att ta över de platser där brott ofta skett, exempelvis trappuppgångar, har polisen försvårat för gärningsmännen att begå nya brott och platserna har blivit tryggare. När det gäller kunskapsbehov menar Malin att hon och hennes kolleger gärna skulle ta del av mer forskningsarbete för att kunna utvärdera sina arbetssätt.

"Vi borde också jobba tillsammans med myndighetsaktörer för att hitta en gemensam lägesbild först. Och vi behöver diskutera hur vi gör allmänna platser tryggare. Vi behöver också mer resurser för att jobba brottsförebyggande."

Malin Därth, en av kommunpoliserna i Farsta, Stockholm.

Uppföljning och utvärdering

Positiv effekt

- Lokala aktörer upplever viss ökad trygghet
- Synligare polis på vissa platser

Utmaning

- Resurskrävande - behov av kontinuitet och prioritering från lokala aktörer
- Missnöje med polisens ökade närvaro

Risker

- Kan det intensifierade arbetet leda till att polisen stämplar vissa beteenden som avvikande och därmed påverka ungdomens självbild?
- Kan den upplevda otryggheten öka?

Prioritera, markera, fokusera

Situationsbaserad prevention:

- Lokalt dialogbaserat polisarbete
- Riktad patrullering med fokus på lagföring
- "Återta" platserna och öka synligheten

Social prevention:

- Identifiera ungdomar i riskzon att hamna i kriminell verksamhet
- Informera socialtjänsten och vårdnadshavare
- Otrygga platser v/s otrygga gärningsmän?

Att minimera de skador som orsakas av brottet: sexuellt våld

Anna Möller
är biträdande
överläkare och
ledningsansvarig
läkare på
Akutmottagningen
för våldtagna på
Södersjukhuset,
Stockholm.

Sedan 2005 har mottagningen för våldtagna på Södersjukhuset tagit emot våldtagna kvinnor, men sedan oktober förra året kan även våldtagna män och transpersoner vända sig dit.

Anna Tiihonen Möller, ledningsläkare på akutmottagningen för våldtagna på Södersjukhuset i Stockholm berättade på seminariet om sin arbetsplats, som tar emot patienter från hela Stockholms län. Syftet med mottagningen är att ge de våldtagna patienterna ett gott bemötande, vård och uppföljning. Patienterna erbjuds också hjälp att bearbeta våldtäkten genom stödsamtal med kurator eller psykolog. På mottagningen utförs också rättsmedicinska utredningar för att säkra bevis till stöd för efterföljande rättsprocess.

"Vi tar emot alla patienter som blivit utsatta för sexuella övergrepp. Om någon försökt ta sig innanför dina kläder räknas det som övergrepp. Du behöver inte komma på en gång, men övergreppet kan inte ha hänt längre tillbaka än för en månad sedan. Vi tvingar ingen att göra polisanmälan om de inte vill," sa Anna Tiihonen Möller.

Alla som är 13 år eller äldre är välkomna, och även flickor under 13 år som fått sin menstruation kan vända sig till mottagningen som är öppen dygnet runt. Sedan mottagningen öppnade har den haft runt 700 patienter per år.

Alla folkhälsoundersökningar visar att ungefär 1 procent av befolkningen varit utsatt för våldtäkt. Det innebär att det endast är en bråkdel som söker hjälp, fortsatte hon. I och med att mottagningen funnits så många år finns mycket statistik att tillgå. Och Anna Tiihonen Möller och hennes kollegor kan ta fram mer statistik för forskare som visar intresse för det.

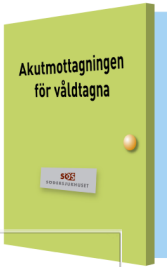
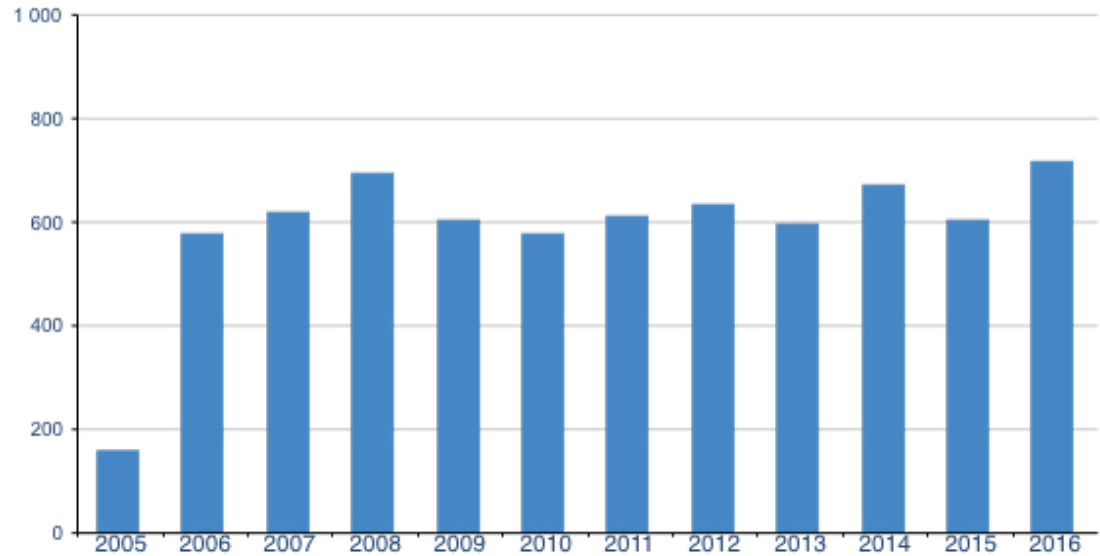
Förutom arbetet med patienterna deltar Anna Tiihonen Möller i möten, föreläser och gör studiebesök för att sprida sin kunskap om våldtäkter. Hon och hennes kolleger har också möte med polisen två gånger per år, för att informera dem om de sett någon speciell utveckling, exempelvis om våldtäkter förekommer på en speciell plats. Flera poliser som var med på seminariet efterlyste tätare kontakt med mottagningen, för att kunna göra insatser tidigare.

"Det är ju särskilt intressant för oss att få information om var de oanmälda våldtäkterna sker," sa en av poliserna.

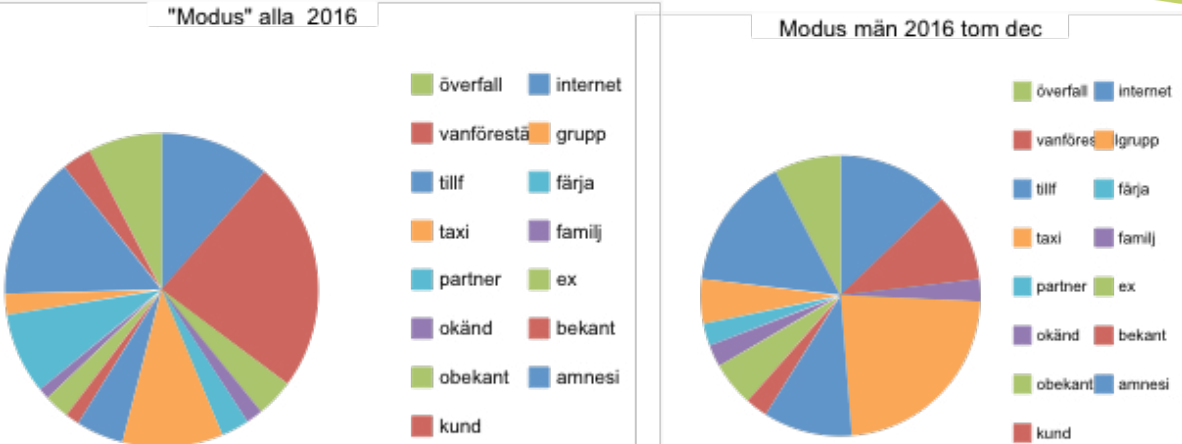

Anna Möller, biträdande överläkare och ledningsansvarig läkare på Akutmottagningen för våldtagna på Södersjukhuset, Stockholm.

Antal sökande 2005-2016

Gärningsman /modus 2016

Trygghetsarbete i digitalt samhälle

Robert Kindroth
är Kommunpolis i
Södermalm;

Bengt Jansson,
samordnare
på Sörendan,
lokal brotts-
preventionsgrupp i
Södermalm;

Per Källgården
är grundare och VD
av United Eyes AB
som är ett företag
bakom Appen Trygve.

Bengt Jansson, samordnare för lokala BRÅ i Gamla Stan i Stockholm och kommunpolisen Robert Kindroth har tagit hjälp av en privat aktör för att minska antalet brott i stadsdelen.

Brottsförebyggande Rådet (BRÅ) har gett ekonomiskt stöd till United Eyes AB, som utvecklat appen Trygve. Syftet är att utvärdera appens funktion Samhällssamverkan i ett projekt där flera kommuner deltar i år. Det finns även andra liknande appar på marknaden.

Per Källgården är VD på United Eyes AB. Han uttryckte under seminariet att svenska myndigheter har varit sena med sin närvaro på internet. I takt med att allt fler startar Facebookgrupper i form av grannsamverkan såg han att det fanns ett behov att kunna samverka på lokal nivå vad det gäller brott.

Risken med Facebookgrupperna är att det ofta förekommer kränkningar och personangrepp när myndigheterna inte är med. Därför har han och hans kolleger utvecklat appen Trygve där alla som är med skriver under en uppförandekod. Olämpliga meddelanden

raderas. De har bjudit in kommunala aktörer, väktare och fastighetsföretag att delta. Det finns också privata grupper och grupper som skapas med dem du befinner dig nära på kartan. Det finns också en variant där enbart organisationer kan utbyta information.

"Vi såg framförallt att det finns ett behov av en plattform där allmänhet, organisationer och myndigheter kan mötas. Nu har vi skapat det rummet och fångar upp frågor löpande," sa Per Källgården.

Robert Kindroth, kommunpolis tycker att Trygve fungerar bättre än Facebook för att det är mer av tvåvägskommunikation. När han och hans kolleger skulle göra en insats för att gripa ficktjuvar i Gamla Stan skickade han ut den informationen till alla företagare i Gamla Stan.

"Inom tio minuter fick vi tips av en caféägare och vi kunde gripa en ficktjuv i hennes lokal."

Många av seminariedeltagarna var tveksamma till hur man kommer undan nättroll och kränkningar när ett digitalt nätverk som Trygve växer. Andra befarade att ett sådant forum precis som sociala medier kan leda till onödiga ryktesspridningar.

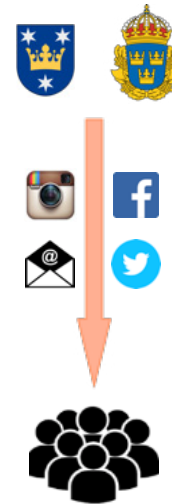
Robert Kindroth är kommunpolis i Södermalm.

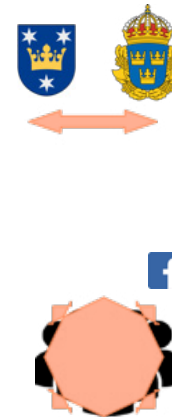
Digitala koncept för kommunikation med civila

Från informationsspridning till samverkan

Informationsspridning

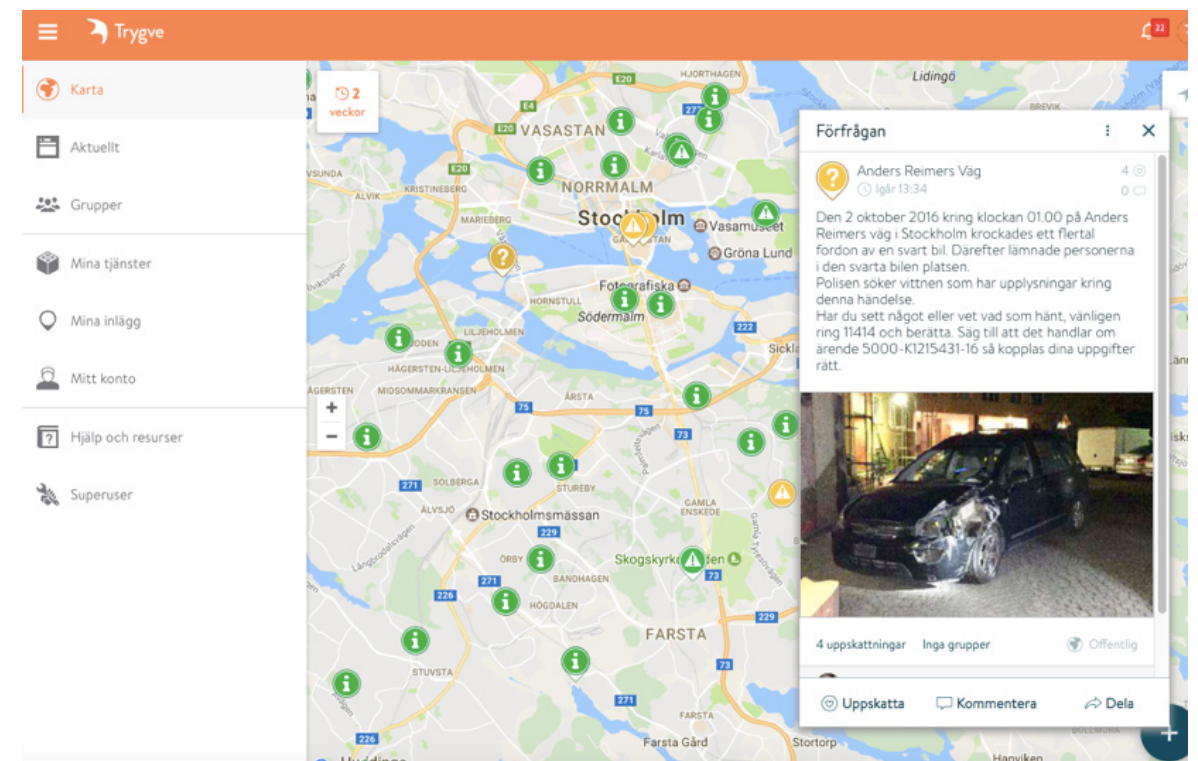

Samverkan

Normalt: Säkerhet, politik, skämt, vackra bilder, etc.

Trygve Samhällssamverkan

Slutdiskussion: framtiden för SÄKRAPLATSER

Under seminariets slutdiskussion kom följande svar upp på Vania Ceccatos frågor:

1. Situationsbaserad prevention, vad behövs för att bli bättre?
2. Vilken typ av kunskap behövs och hur kan SÄKRAPLATSER nätverket bidra?

Trygghetssamordnare Strängnäs:

"Alla är överens om att det behövs mer poliser och övervakning. Men vi kan inte straffa bort brottsligheten, vi behöver hitta demonstrationsprojekt som fungerar."

"Den stora utmaningen för oss är att vi behöver bygga många nya bostäder. Det finns en överhängande risk att det byggs bostadsområden som inte är inkluderande. Så är det redan i flera bostadsområden där många flyktingar bor. Jag efterlyser forskning och kunskap i hur man bygger trygga bostadsområden, som inte skapar nya segregerade miljöer."

Polis Järfälla:

"Det har uppstått problem i Järfälla och det kulminerade med ett mord på en känd kriminell

person. När man ska bygga nya områden är många inblandade och har synpunkter. Men när väl husen står där är inga kvar och har koll på området. Vi ser exempel på det i Barkarbystaden. Hur löser man detta?"

Göran Roslund, forskare:

"Vi byggde miljonprogram, och de blev inte bra ur trygghetssynpunkt. Nu måste vi bygga 700 000 bostäder närmaste åren. Det är viktigt att hinna se över trygghetsaspekten innan de börjar byggas. Jag har erfarenhet av bostadsbyggande i Holland, där trygghetsaspekten alltid beaktas när man bygger. Exempelvis byggs nya bostäder så att det tar minst tre minuter för någon att bryta sig in. Vi måste se till att forskning om trygghet sker i det offentliga rummet."

Polis Göteborg:

"Vi som är här från Göteborg har i dag bestämt oss för att gå vidare, med ett lokalt nätverk för SÄKRAPLATSER. Jag har ett uppdrag inom polisen i Göteborg att se hur vi kan bli bättre på att tycka till i samhällsplaneringen. Vi måste skapa mötesplatser som är säkra. Det är mänsklig närvaro som skapar trygghet. Jag ser ett behov av att olika sektorer måste jobba närmare varandra för att åstadkomma detta."

Johan Lindblad
är projektledare
på enheten för
utveckling av
brottsförebyggande
arbete (UBA), BRÅ,
Stockholm.

Johan Lindblad, BRÅ:

"Låt oss nyttja nätverket till att utbyta idéer. Det är viktigt med utbyten. Många aktörer kan bidra till tryggare miljöer och samverkan bör inkludera polis och kommuner, men också exempelvis representanter för kollektivtrafik, fastighetsägare och näringsliv."

"Jag tycker det vore bra att utveckla det praktiskt inriktade stödet till kommuner och polis inom området. Exempelvis samla tankar om vad man ska tänka på när man bygger nya bostadsområden. Det är också viktigt att visa på goda exempel. Vi har exempelvis lagt ut Huddinge kommuns handbok för tryggare stadsmiljöer som ett sådant gott exempel för andra att inspireras av."

Han sa att målen med ett nätverk utifrån BRÅs perspektiv är:

- 1) Ett sätt för praktiker och forskare att utbyta kunskaper. Möjliggöra ett ökat stöd till situationella projekt.
- 2) Ökat fokus på utvärdering av brottsförebyggande arbete, särskilt situationella insatser.
- 3) Översättning av relevant forskning som möjliggör praktiskt användande.
- 4) Inhämtning av utvecklingsbehov inom området.

Johan Lindblad är projektledare på enheten för utveckling av brottsförebyggande arbete (UBA), BRÅ, Stockholm.

Planerade aktiviteter

KTH kurs för praktiker "Safety in the making" (på Engelska, 1 feb-31 march)

Säkraplatser nätverk deltar aktivt i Råd för framtiden, Malmö, 21-22 mars.

KTH kurs "Spatial Data Analysis in Practice" (på Engelska, april-juni)

Nationell workshop 1: (maj)

Internationellt seminarium: Eyes & apps on the streets: From natural surveillance to crime sousveillance (på Engelska, 8:e september 2017)

Nationell workshop 2: (okt)

KTH kurs "Bortom hotspots analys med CRIMESTAT", Ned Levine (Okt 2017)

Nationell workshop 3: Att bygga och bo: Säkerheten och tryggheten i stadens omvandling - i samarbete med Boverket (våren 2018)

Användarlistor

Bli medlem!

För informationsdelning mellan medlemmar men också för utbyte av kunskap och metodikutveckling mellan praktiker & forskare

<https://www.sakraplatser.abe.kth.se/bli-medlem/>

En nationell resurs för dig som skapar tryggare miljöer
genom situationsbaserad brottsprevention

<https://www.sakraplatser.abe.kth.se/>

Twitter

https://twitter.com/sakraplatser_n